

Sv. Tomáš Becket

Plinio de Oliveira

29. decembra 2019 ✝ **Svätec týždňa** ✝ **Svätec na d**

Katolícka mravouka pozná princíp: Nemo summus fit repente – nič sa nestáva veľmi dobrým, alebo veľmi zlým náhle. Aby sa stalo niečo veľmi zlé, musí tomu predchádzať séria skutkov, ktoré príchod zla umožnia. To je princíp, ktorý platí pre mravný život jednotlivca, ale aj národa, civilizácie či kultúry. Život sv. Tomáša Becketa a udalosti po jeho smrti veľmi dobre ilustrujú postupnú prípravu na konkrétne historické zmeny. Taká zmena, bezpochyby jedna z najhanebnejších udalostí v dejinách Cirkvi, sa stala v 16. storočí, keď obrovské množstvo anglických katolíkov vymenilo katolícku vieru

za protestantizmus. Kráľ Henrich VIII. sa chcel rozviesť s kráľovnou Katarínou Aragóňskou, ale pápež to odmietol. V roku 1534 kráľ pretrhol zväzok s Rómom a vyhlásil sa za hlavu anglickej cirkvi.

Keď sa roztržka s Rómom ukázala ako definitívna, len malý počet katolíkov zostal verný Cirkvi. Dvaja najznámejší sú sv. John Fisher, kardinál a sv. Tomáš More, laik. Ale väčšina katolíkov hanebne a škandálne prijala nové náboženstvo. Celé kláštory, konventy, obrovské množstvo kňazov a rehoľníčok, celé univerzity, inštitúcie a charitatívne organizácie bez výčitiek vstúpili do novej sekty. Ako možno vysvetliť tento jav?

Proces, ktorý v Anglicku vyvrcholil týmto oddelením sa od Ríma začal v 12. storočí svárom medzi sv. Tomášom Becketom a kráľom Henrichom II. o právo koruny zasahovať do cirkevných záležitostí. V tej dobe zúril spor medzi kráľmi a pápežmi o toto právo. Králi chceli, aby ich katolícka anglická hierarchia poslúchala a aby mali právo určovať, kto bude zastávať vysoké cirkevné úrady. Pápeži, zakladajúc si na božskom ustanovení Cirkvi, bránili plnú moc Cirkvi nad duchovnými záležitosťami a nad biskupmi a veriacimi obzvlášť. Pápež má priamu a bezprostrednú moc nad každým biskupom a veriacim. Teda aj nad anglickými biskupmi.

Pápežova moc vyberať a riadiť biskupov dráždila istý anglický myšlienkový prúd a ten sa staval do opozície. Podľa tejto teórie má pápež nad anglickými biskupmi len slabú a nepriamu autoritu, zatiaľ čo plnú a priamu moc nad nimi vykonáva kráľ. Za týmito otázkami stojí boj o vyššie princípy. Zásadný problém, ktorý sa tu vynoril, je takýto: Má vyššiu prioritu svetská alebo duchovná moc? Má svetská moc poslúchať duchovnú moc, alebo to má byť naopak?

Tí, čo bránili kráľovu moc nad anglickými biskupmi zastávali názor, že svetská a časná moc je dôležitejšia, že časné veci majú prednosť pred duchovnými a že duchovná moc je len nástrojom svetskej moci. Pre zástancov tohto názoru cieľ ľudského života nie je nebo, ale život tu na zemi. Preto predstavitelia štátu a

svetských vecí majú moc aj nad Cirkvou. Pre nich náboženstvo nie je nič viac ako užitočná rozprávka, ktorá má udržať poriadok medzi ľuďmi. Nie je to zjavená, objektívna a absolútna zbierka právd.

Na druhej strane boli tí, čo verili v primát Cirkvi a bránili zásadu, že pozemský život a pozemské veci sú tu len pre potreby života večného. Uznávali, že štát sa musí zaoberať temporálnymi záležitosťami, ale tiež tvrdili, že štát má pomáhať Cirkvi v plnení jej poslania. Preto v cirkevných veciach má Cirkev plné právo a plnú moc spravovať samu seba. A ak by sa v spravovaní časných vecí páchal hriech, Cirkev má právo zasiahnuť a hriech zastaviť. V takom prípade je moc Cirkvi vyššia ako moc štátu. Ešte jasnejšie tvrdili, že štát nemá právo vyhlasovať zákony a zakladať inštitúcie v rozpore s Kristovým zákonom.

Toto chápanie zvrchovanosti štátu nad Cirkvou, ktoré bolo rýchlo prijaté anglickými kráľmi, ale aj kráľmi iných krajín, Cirkev označila za ťažký blud – regalizmus. Je to revolučný názor, ktorý má rovnaké korene ako moderný laicizmus a materializmus.

V 12. storočí sa sv. Tomáš Becket stretol v spore s Henrichom II., pretože sv. Tomáš tvrdil, že ani pápež, ani anglický episkopát, nemôžu akceptovať kráľovskú právomoc nad sebou. Sv. Tomáš bol arcibiskup z Canterbury, metropolity Anglicka. Bol preto najdôležitejšou náboženskou autoritou v krajine. Bol to tiež skvelý muž, ktorý pred tým, než sa stal arcibiskupom, dlho robil kráľovského kancelára. To nám pomôže pochopiť, aký obrovský vplyv mal.

Jeho silný odpor proti kráľovským nárokom Henricha II. zahanbil. Ten ho poslal na pomerne dlhý čas do vyhnanstva. Keď sa vrátil, opäť zaútočil na bludnú politiku Henricha II. Krátko po Tomášovom návrate štyria kráľovi agenti znesvätili sanktuárium Canterburskej katedrály a 29. decembra 1170 zavraždili Tomáša priamo pred oltárom.

Čo sa stalo potom? Väčšina anglického národa sa postavila na stranu sv. Tomáša a opovrhla kráľom. Okamžite vznikla úcta k mučeníkovi a do Canterbury prúdili zástupy pútnikov. Dospelo to do takého štádia, že kráľ musel vykonať verejné pokánie a na hrobe sv. Tomáša žiadať Boha o odpustenie svojho zločinu. Pravdou je ale aj to, že významný podiel vládnucej vrstvy, kléru, šľachty, inteligencie a úradníkov, stále kráľa podporoval a zastával názor, že sv. Tomáš konal nerozumne. Teda stále žil názor, že štát má prednosť pred Cirkvou. V dôsledku toho štát postupne stále viac zasahoval do náboženskej oblasti.

Anglickí klerici s touto doktrínou alebo súhlasili, alebo sa báli proti nej vystúpiť. A tak zhubný proces pokračoval. O tristo rokov neskôr bolo Anglicko stále katolícke, ale katolicita bola povrchná a bolo možné anglickú cirkev zvrhnúť tak ľahko ako strom, ktorého korene zožrali mravce. Rozpadla sa v dôsledku jednej jedinej rany. To sa stalo s katolíckou Cirkvou v Anglicku.

Všimnite si, že proces nástupu revolúcie proti Rímu, ktorý presadzoval klérus a vysoká šľachta, mal na nízku šľachtu a ľud menší vplyv. Katolíci v Anglicku sa stali Cirkvou mlčiacaou. Zdá sa však, že ani táto mlčiaca cirkev nebola vždy verná, ako ukazuje nasledujúci prípad.

Keď zomrel Edward VI. vo veku 16 rokov, jeho nevlastná sestra, Mária Tudorová, dcéra Kataríny Aragónskej, nastúpila na trón. Vydala sa za španielskeho kráľa Philipa II. a celé Anglicko prešlo z protestantizmu späť ku katolíckej viere. Pápežský legát prišiel do Anglicka, aby udelil parlamentu generálny pardon. Lordi prijali rozhrášenie na kolenách. Zdalo sa, že sa všetko vrátilo do starých koľají. Ale Mária Tudorová zomrela v roku 1558 a tí biskupi, aristokrati a hodnostári, ktorí sa vrátili ku katolíckemu náboženstvu, sa za Alžbety I. opäť

vrátili k protestantizmu. Takže všetko bola len pretváarka a oportunizmus.

Zaujímavý je aj vedľajší fakt, ktorý spomína len málo dejepiscov. Po rozchode s Rímom nariadil Henrich VIII. svojim sluhom, aby vstúpili do hrobky sv. Tomáša Becketa, vybrali jeho kosti spod oltára a viedli proti nim súdny proces. V tomto bol sv. Tomáš odsúdený z urážky majestátu (velezrady) a jeho kosti boli spálené na hranici. O tom sa veľmi nehovorí. Toto druhé umučenie sv. Tomáša mu prinieslo ešte väčšiu slávu. Táto sláva pramení v tom, že bol nenávidený zlými a trpel pre lásku k Pánovi Ježišovi Kristovi. A tiež to dokazuje, že jeho príklad bol taký veľkolepý, že ho nenávideli revolucionári štyristo rokov po smrti tak veľmi, že museli spáliť jeho pozostatky, aby sa definitívne rozišli s katolíckou Cirkvou. I po smrti bol prekážkou zlu, ktoré chceli vykonať a tak potrebovali túto prekážku zničiť, aby mohla ich heréza rásť a rozšíriť sa.

Čo môže byť krajšie? Muž ležiaci v hrobe, v tieni smrti, ktorý napriek tomu zostáva bdelym ochrancom a bráni postupu zla. Konal tento čestný úrad 400 rokov a bránil Anglicku, aby úplne upadlo do bludu regalizmu, ktorý sa nakoniec stal anglikánskou herézou.

Je nejaká analógia medzi procesom úpadku anglického katolicizmu a našou dobou? Vidíme, že katolícke myslenie je podmínované revolúciou, prinajmenšom od 19. storočia. Niekedy zanedbaním, niekedy ústupčivosťou vo vieroučných bodoch, inokedy neospravedlniteľným lipnutím na bludoch. Toto pripravilo cestu progresivizmu, ktorý dnes ovládol Cirkev. Ak proti nemu vystúpi ostrá reakcia, môžeme očakávať dobré veci. Ak ale taká reakcia nepríde, je predpoklad, že po nejakom čase upadnú títo ľudia do bludu.

Nehovorím len o Brazílčanoch, ale o každom, kto sa rázne nepostaví proti progresivizmu. Keď do dreva vstúpi termít a žerie ho zvnútra, zanecháva vonkajší zjav polena a drevo sa javí na pohľad normálne. Ale ak sa na to drevo vyvinie nejaký tlak, vonkajší obal sa prelomí a odhalí, ako je vnútro rozožraté. A to sa dnes deje s budovou Cirkvi. Stále si uchováva vonkajšiu formu ortodoxie, ale pod tlakom sa ukáže, že je rozožratá progresivizmom, ktorý nie je ničím iným ako revolúciou. Zhrnul som tu pár zákonov dejín. Tieto síce neplatia nutne v každej situácii, ale vysvetľujú, ako sa vyvíjajú analogické procesy v mnohých prípadoch. To sú ponaučenia, ktoré sme si zobrali zo života sv. Tomáša Becketa.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-tomas-becket/>